

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА**3814.**

Врз основа на член 19 од Законот за техничка инспекција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 88/08, 119/10, 36/11 и 136/11), министерот за економија, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ОПРЕМА И ЗАШТИТНИ СИСТЕМИ КОИ СЕ НАМЕНЕТИ ЗА УПОТРЕБА ВО ПОТЕНЦИЈАЛНО ЕКСПЛОЗИВНИ АТМОСФЕРИ**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**Член 1**

Со овој правилник се пропишува техничката опрема која е предмет на технички преглед и периодични испитувања, активностите и временскиот распоред на технички преглед и периодични испитувања, начинот и постапката на вршење на технички преглед и периодични испитувања, поблиските услови кои треба да ги исполнат независните правни лица, начинот и постапката за ставање во употреба на техничката опрема и видот на документи кои ја следат техничката опрема при ставање во употреба и при користење.

Член 2

Одделните изрази употребени во овој правилник го имаат следново значење:

1) „Опрема наменета за употреба во експлозивни атмосфери“ се машини, апарати, неподвижни или подвижни уреди, компоненти за управување и нивните инструменти, системите за откривање или спречување, кои посебно или заедно, се наменети за производство, пренос, складирање, мерење, управување и за претворање на енергијата при обработка на материјали, што можат да предизвикаат експлозија преку сопствените потенцијални извори на запалување;

2) „Заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери“ се проектирани единки, кои се наменети за моментално запирање на настанатата експлозија и/или да го ограничат опсегот на експлозивниот пламен и експлозивниот притисок. Заштитните системи можат да бидат вградени во опремата или одделно пуштени на пазарот за да се користат како самостојни системи;

3) „Компоненти наменети за употреба во експлозивни атмосфери“ се сите делови кои се неопходни за безбедно функционирање на опремата и заштитните системи, но немаат самостојна функција;

4) „Експлозивни атмосфери“ се смеса од воздух при атмосферски услови и запаливи супстанции во облик на гас, испарувања, измаглици или прашина во која при запалување, согорувањето ќе се рашири на целокупната незапалена смеса;

5) „Потенцијално експлозивна атмосфера“ е атмосфера која може да стане експлозивна при локални и оперативни услови;

6) „Групи и категории на опрема“ се:

а) опрема од група – I е опрема наменета за употреба во подземните делови на рудниците, како и во деловите на површинските инсталации на тие рудници што можат да бидат изложени на опасност од земјен гас и/или запалива прашина.

б) опрема од група - II е опрема наменета за употреба на други места, што може да биде изложена на опасност од експлозивни атмосфери; и

в) категории на опрема, ги дефинираат потребните нивоа на заштита, соодветно означени за одредена експлозивна атмосфера.

7) „Наменска употреба“ е употреба на опремата, заштитните системи и уредите, а е во согласност со групата и категоријата на опремата и со целосна информација што е потребна за безбедно функционирање на опремата, заштитните системи и уредите доставени од производителот или неговиот овластен застапник;

8) „Означување“ е соодветно означена опрема и заштитни системи проектирани за посебна експлозивна атмосфера;

9) „Технички преглед на опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери“ е активност која опфаќа проверка на проектот, проверка на документацијата, проверка на сите испитувања потребни за докажување на безбедноста на техничката опрема како и директна специфична визуелна контрола;

10) „Периодично испитување на опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери“ е испитување потребно за докажување на безбедноста на техничката опрема согласно стандардите и техничките спецификации според кои истата е произведена;

11) „Корисник на опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери“ (во понатамошниот текст: корисник) е физичко или правно лице со седиште во Република Македонија кое е сопственик на опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери или зема под наем опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери или се јавува како работодавач со опрема и заштитни системи наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

Член 3

Одредбите од овој правилник се применуваат на:

1) енергетски и инструментациски електрични уреди наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

2) неелектрични уреди и опрема наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

3) електрични инсталации на енергетика и инструментација наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

4) неелектрични инсталации наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

Одредбите на овој правилник се применуваат и на употребата на безбедносните уреди, уредите за управување на контролните уреди, наменети за користење надвор од потенцијално експлозивната атмосфера, или се употребуваат за безбедна работа на опремата и заштитните системи кои претставуваат ризик за експлозија.

Член 4

Техничката опрема во секој момент од нејзината употреба треба да ги задоволува безбедносните барања дефинирани во стандардите и техничките спецификации или во националните стандарди за безбедносни барања.

Опремата и заштитните системи наменети за употреба во потенцијално експлозивни атмосфери се става во употреба само по извршен прв технички преглед од независно правно лице во поглед на нивната монтажа, условите за употреба, функционирањето на уредите за управување и контролните уреди, заштитните системи и добиениот позитивен извештај.

Член 5

Техничката опрема во противексплозивна заштита од член 3 на овој правилник се дели на подрачја на примена, кои се означени со:

I – за рударство; и

II – за останати места на употреба.

Уредите за подрачје на примена II се произведуваат за:

- а) класа на гасови и пареи А, Б и Ц;
- б) запаливи прадини и влакненца – органски, јаглени и метални; и
- ц) температурни класи Т1, Т2, Т3, Т4, Т5 и Т6.

II. АКТИВНОСТИ И ВРЕМЕНСКИ РАСПОРЕД НА ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД И ПЕРИОДИЧНИ ИСПИТУВАЊА

Член 6

Корисникот на техничката опрема се грижи за изведувањето на техничкиот преглед и периодичните испитувања кои ги изведува независно правно лице по негов избор.

Член 7

Корисникот на техничката опрема го спроведува целокупниот преглед и сите испитувања на безбедноста на начин утврден од производителот на истата кои се во согласност со хармонизираните технички прописи, стандардите и техничките спецификации според кои истата е произведена. Документацијата за спроведените прегледи и испитувања треба да биде достапна на Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Член 8

Техничките прегледи и периодичните испитувања во зависност од периодите на извршување и обемот на активностите се следните:

- технички преглед пред ставање во употреба;
- редовно периодично испитување; и
- вонредно периодично испитување.

Член 9

Пред ставање во употреба на техничката опрема и заштитните системи наменети за употреба во потенцијално експлозивна атмосфера се изведува прв технички преглед.

Член 10

Редовните периодични испитувања на техничката опрема и заштитните системи наменети за употреба во потенцијално експлозивна атмосфера се вршат според распоред кој се утврдува помеѓу корисникот на истите и избраното независно правно лице.

Распоредот се прави според предвидените рокови за периодични испитувања за различните категории на техничката опрема.

Распоредот на периодичните испитувања треба да се изготви во рок од 6 месеци после ставањето во употреба на техничката опрема и се доставува на увид и ревизија на Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Во случаи кога поради специфичноста и карактерот на опремата со распоредот за периодични испитувања даден од производителот се предвидени пократки рокови за периодични испитувања или се предвидени дополнителни периодични испитувања, истите се изведуваат според распоредот даден од производителот на опремата.

Член 11

Вонреден технички преглед се врши пред ставање во употреба на техничката опрема на која се отстранети недостатоците утврдени со првиот или периодичниот технички преглед или се заменети некои од значајните делови на опремата.

При вонреден технички преглед, независното правно лице врз основа на документацијата, добиените информации и увидот на лице место, одлучува во кој обем ќе се изврши техничкиот преглед.

III. НАЧИН И ПОСТАПКА НА ВРШЕЊЕ НА ТЕХНИЧКИТЕ ПРЕГЛЕДИ И ПЕРИОДИЧНИТЕ ИСПИТУВАЊА И СТАВАЊЕ ВО УПОТРЕБА НА ТЕХНИЧКАТА ОПРЕМА

Член 12

Техничкиот преглед и испитувањата пред ставање во употреба извршен од независно правно лице се состои од:

- проверка на проектната и другата документација во однос на барањата за безбедност при употребата на опремата и заштитните системи кои се наменети за употреба во експлозивни атмосфери;

- преглед на исполнувањето на одредбите за монтажа, погонување, употреба и управување на опремата и заштитните системи кои се наменети за употреба во експлозивни атмосфери заедно со соодветните функционални и работни испитувања предвидени од производителот, односно проектантот; и

- усогласеност на уредите за заштита со одредбите во проектната документација и техничката документација за ракување со опремата издадена од производителот.

Доколку првиот технички преглед и испитување на опремата и заштитните системи кои се наменети за употреба во експлозивни атмосфери покажат недостатоци, истите независното правно лице треба да ги пријавува кај корисникот и определува рок во кој корисникот треба да ги отстрани.

Член 13

Корисникот на техничката опрема и заштитните системи кои се наменети за употреба во експлозивни атмосфери, треба:

- за нова опрема, кога опремата ќе почне да се монтира, да ги достави сите релевантни податоци до Државниот инспекторат за техничка инспекција за техничката опрема што е наменета за употреба во експлозивни атмосфери, како и за сите значителни промени направени по ставањето во употреба;

- за постоечка опрема, веднаш да ги достави сите релевантни податоци до Државниот инспекторат за техничка инспекција за техничката опрема што е наменета за употреба во експлозивни атмосфери, како и за сите значителни промени направени по ставањето во употреба;

- да му овозможи на независното правно лице непречен пристап до техничката опрема, и до документацијата за истата;

- да го спроведе техничкиот преглед пред ставање во употреба преку независно правно лице;

- да ги спроведува периодичните испитувања преку независно правно лице;

- да ги усогласува роковите за периодично испитување со независното правно лице и истите да ги доставува на увид и ревизија кај Државниот инспекторат за техничка инспекција;

- да спроведува вонредно испитување преку независно правно лице, во случај на потреба; и

- во случај на откажување, испад или хаварија да го известат Државниот инспекторат за техничка инспекција.

IV. ПОБЛИСКИ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ НЕЗАВИСНИТЕ ПРАВНИ ЛИЦА

Член 14

Независното правно лице за вршење на технички преглед и периодични испитувања на опрема и заштитните системи наменети за употреба во потенцијално експлозивна атмосфера треба да има на располагање потребен стручен кадар за да може правилно да ги врши техничките и административните задачи поврзани со активностите на техничкиот преглед и периодичните испитувања.

Независното правно лице треба да има постојано вработени најмалку пет стручни лица кои се вклучени во техничкиот преглед и периодичните испитувања, и тоа:

- двајца дипломирани инженери по електротехника, со најмалку пет години континуирано искуство на работи поврзани со испитување на техничката опрема од член 3 на овој правилник, технички прегледи и периодични испитувања;

- еден дипломиран инженер по машинство, со најмалку пет години континуирано искуство на работи поврзани со оценка на сообразноста на техничката опрема од член 3 на овој правилник; и

- двајца извршители со најмалку средно образование од машинска или електро насока, со најмалку три години континуирано искуство на работи поврзани со испитување на техничката опрема од член 3 на овој правилник, технички прегледи и периодични испитувања.

Член 15

Стручниот кадар кој врши технички преглед и периодични испитувања треба да има:

- техничка и професионална обука и квалификација;

- познавање на барањата за технички прегледи и периодични испитувања што ги извршуваат и соодветно искуство со такви активности; и

- способност за изготвување на сертификати, записници и извештаи со кои се докажува дека проверките биле извршени.

Член 16

Независното правно лице треба да поседува или да има пристап до работна опрема потребна за правилно вршење на техничките прегледи и периодичните испитувања.

V. ВИД НА ДОКУМЕНТИ КОИ ЈА СЛЕДАТ ТЕХНИЧКАТА ОПРЕМА ПРИ СТАВАЊЕ ВО УПОТРЕБА И ПРИ КОРИСТЕЊЕ

Член 17

Секоја техничка опрема треба да биде придружена со следната документација:

- техничка документација согласно член 21 од овој правилник;

- упатство за употреба, упатства за одржување и сервисирање, упатство за периодични прегледи и упатство за спасувачки операции, кои ги издава производителот; и

- матична книга на техничката опрема согласно член 20 на овој правилник.

Член 18

Техничката документација треба да ги содржи сите податоци за техничката опрема, согласно националните стандарди.

Во случај на непостоење на национален стандард или ако содржината на техничката документација не е опфатена со применливиот национален стандард, техничката документација треба да содржи најмалку:

- податоци за производителот (назив, седиште и регистрација за вршење на соодветна дејност);

- листа на лица кои учествувале во изработката на проектот и техничката документација;

- категорија на опремата, тип и намена на опремата, работна температура, како и други технички параметри кои се утврдуваат со првиот технички преглед;

- листа на безбедносни барања кои ги задоволува техничката опрема;

- листа на применети стандарди, технички спецификации и технички прописи;

- опис на прифатени решенија за отстранување на опасности кои може да ги предизвика техничката опрема при нејзино користење;

- листа на сигурносни уреди и компоненти, уреди за заштита;

- склопен цртеж на опремата со шеми за управување;

- упатства за монтажа (доколку е потребно);

- потребни технички детали, цртежи и пресеци со сите потребни пресметки кои се потребни да се провери сообразноста на техничката опрема со суштествени здравствени и безбедносни барања;

- копија од сертификатите за сообразност на сигурносни уреди и уреди за заштита;

- копија од сертификатите на други уреди, каде е соодветно; и

- извештаи или сертификати од извршени испитувања и проверки на вградените компоненти, уреди и материјали.

Доколку техничката документација е изработена од лице различно од производителот, таа треба да содржи и:

- податоци за проектантот (назив, седиште и регистрација за вршење на соодветната дејност); и

- листа на лицата кои учествувале во изработката на проектот и техничката документација со докази за завршено соодветно високо образование.

Техничката документација треба да биде заверена и потпишана од овластен претставник на производителот или проектантот на техничката опрема.

Член 19

Во случај на постоечка техничка опрема, кога не постои техничка документација или кога не постојат упатства за употреба, одржување, прегледи и упатства за спасувачки операции, сопственикот треба да ги побара од производителот или да побара дополнително изготвување на техничка документација одобрена од независно правно лице за вршење на технички прегледи.

Дополнително изработената техничка документација од став 1 на овој член може да ја изготви и сопственикот, доколку истиот е правно лице и има вработено стручни лица со соодветно високо образование, а за нејзино користење треба да добие одобрување од независно правно лице за вршење на технички прегледи.

Дополнително изработената техничка документација може да не ги содржи сите податоци, доколку не е можно да се обезбедат (на пр. сертификати за сообразност, податоци за вградени компоненти и уреди и слично).

Член 20

Матичната книга на техничката опрема треба да содржи:

- технички податоци;
- податоци за сите главни елементи на техничката опрема и за сите сигурносни уреди и уреди за заштита (производител, тип, технички карактеристики, година на производство, број и тип на сертификат и слично);
- податоци за производител, трговец и монтажер;
- податоци за значајни промени, настанати несреќи, хаварии, задолжително одржување и периодични прегледи;
- податоци за сопственикот и одговорното лице; и
- податоци за сервисерот.

Член 21

Независното правно лице треба да ги обединува резултатите од испитувањата со техничкиот преглед со кој се утврдува состојбата на опремата во однос на барањата за нејзина безбедност дефинирани во стандардите и техничките спецификации според кои истата е произведена.

По извршените испитувања и спроведувањето на техничкиот преглед, независното правно лице треба да издаде извештај до корисникот во кој се наведува дали се запазени основните безбедносни барања за опремата која била предмет на испитувањата, дадени во стандардите и техничките спецификации според кои истата е произведена.

Извештаите од испитувањата треба да ги чува корисникот и да ги предаде на Државниот инспекторат за техничка инспекција, како и на новото независно правно лице во случај на промена.

Извештаите од техничкиот преглед и периодичните испитувања кои ги составува независното правно лице се во форма предвидена со националните стандарди кои се хармонизирани со европските стандарди.

Член 22

Во случај на констатирани отстапувања од одредбите за безбедноста на техничката опрема од член 3 на овој правилник или ако се утврдени ризици за нивно безбедно функционирање, независното правно лице треба да состави листа на мерки за отстранување на отстапувањата.

Листата на мерки од став 1 на овој член се составува за секој случај на констатирани отстапувања.

Член 23

Независното правно лице треба да води евиденција согласно Законот за техничката инспекција за техничката опрема од член 3 на овој правилник само за техничката опрема која има евиденциски број издаден од Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Евиденцијата од став 1 на овој член се води на евиденциски листови.

Евиденцискиот лист за техничката опрема од член 3 од овој правилник најмалку треба да ги содржи следните податоци:

- изведени технички прегледи и периодични испитувања со нивните датуми;
- податоци за евидентирани промени или реконструкција на техничката опрема;
- податоци за технички прегледи и периодични испитувања во случај на повторно ставање во употреба;
- распоред на периодичните испитувања; и
- податоци за сите видови на интервенции на техничката опрема кои влијаат на нивната безбедност.

Евиденцискиот лист за техничката опрема треба да биде редовно ажуриран до моментот на излегување од употреба на истата.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 24**

Доколку за постоечката техничка опрема не се поседува документацијата наведена во член 19 на овој правилник, корисникот истата треба да ја обезбеди во рок од 36 месеци од денот на влегување во сила на овој правилник.

Член 25

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 25-6779/6
9 декември 2011 година
Скопје

Министер,
Ваљон Сараќини, с.р.

3815.

Врз основа на член 23-а став 3 од Законот за градежните производи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06, 86/08, 47/11 и 136/11) министерот за економија, донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО
ЗАРАДИ НЕДОНЕСУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕ
ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ТЕЛО ЗА АТЕСТИРАЊЕ
НА СООБРАЗНОСТ**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на барањето заради недонесување на решение за именување на тело за атестирање на сообразност, во рокот утврден во член 23-а став (1) од Законот за градежните производи.

Член 2

Барањето од член 1 на овој правилник се поднесува на образец: „Барање заради недонесување на решение за именување на тело за атестирање на сообразност“, во формат А4 во бела боја, кој е даден во Прилог и е составен дел на овој правилник.

Образецот на барањето од став 1 на овој член содржи: назив на органот до кој се поднесува барањето, место за број и датум, во средишниот дел назив на барањето, општи податоци за барателот - назив на правното лице односно име и презиме на физичкото лице – подносител на барањето, седиште на правното лице односно адреса на физичкото лице – подносител на барањето, својство на барателот (сопственик, управител, овластен полномошник), краток опис поради што се поднесува барањето, приложени документи кон барањето, датум и место за потпис на подносителот на барањето.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-8306/3
ноември 2011 година
Скопје

Министер,
Ваљон Сараќини, с.р.